

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ   ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการส่งข้อมูลขอชดเชยค่าบริการ
ทางการแพทย์ของหน่วยบริการในเขตภาคเหนือของประเทศไทย

ผู้เขียน   นางสาวเบญจพรรณ เสนป่าหมื่น

ปริญญา   สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รัตนาภรณ์ อวิพันธ์   ประธานกรรมการ
อาจารย์ นายแพทย์ นิสิต วรรณัจฉริยา   กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการส่งข้อมูลขอชดเชยค่าบริการทางการแพทย์ของหน่วยบริการในเขตภาคเหนือและเพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการส่งข้อมูลขอชดเชยค่าบริการทางการแพทย์ของหน่วยบริการที่สามารถส่งข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และไม่มีประสิทธิภาพ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือผู้ที่รับผิดชอบในการบันทึกข้อมูลผู้ป่วยใน โดยใช้โปรแกรม NHSO จากหน่วยบริการทั้งหมดที่เข้าร่วมโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าในเขตภาคเหนือ 8 จังหวัด จำนวน 113 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือแบบสอบถามโดยทำการเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนมิถุนายน ถึงเดือนกรกฎาคม 2551 ทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาในการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการส่งข้อมูล และสถิติเชิงอนุมานในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของตัวแปร เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยของหน่วยบริการที่สามารถส่งข้อมูลขอชดเชยค่าบริการทางการแพทย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และไม่มีประสิทธิภาพ

ผลการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการส่งข้อมูลขอชดเชยค่าบริการทางการแพทย์ของหน่วยบริการในเขตภาคเหนือ จากปัจจัย 5 ด้าน พบว่าปัจจัยด้านบุคลากร ของหน่วยบริการในเขตภาคเหนือมีความใกล้เคียงกัน โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง

20-30 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี และตำแหน่งทางวิชาชีพเป็นเจ้าหน้าที่เวชสถิติ และพบว่า ปัจจัยด้านระบบการบริหารจัดการในการส่งข้อมูล ของหน่วยบริการที่ส่งข้อมูลผู้ป่วยในได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยจำนวนวันที่ใช้ในการส่งข้อมูลผู้ป่วยในตั้งแต่ผู้ป่วยจำหน่ายถึงวันที่ส่งข้อมูลไปที่สำนักงานกลางสารสนเทศเพื่อบริการสุขภาพ (สทส) เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่าหน่วยบริการที่ส่งข้อมูลไม่มีประสิทธิภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P\text{-value} < 0.01$) และพบว่าหน่วยบริการที่ส่งข้อมูลผู้ป่วยในได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถปฏิบัติได้จริงตามที่ประกันเวลาไว้ในแต่ละขั้นตอนของระบบไหลเวียนของเวชระเบียน (Flow of medical record) มากกว่าหน่วยบริการที่ส่งข้อมูลไม่มีประสิทธิภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P\text{-value} < 0.01$) และในการศึกษานี้ยังพบว่าปัจจัยด้านนโยบายผู้บริหารก็มีความสำคัญ คือหน่วยบริการที่สามารถส่งข้อมูลผู้ป่วยในได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นจะได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารเป็นอย่างดี และผู้บริหารสามารถช่วยผู้ปฏิบัติงาน มากกว่าหน่วยบริการที่ส่งข้อมูลไม่มีประสิทธิภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P\text{-value} < 0.01$) ส่วนปัจจัยด้านความพร้อมของระบบคอมพิวเตอร์ และการติดต่อสื่อสารข้อมูล ของหน่วยบริการในเขตภาคเหนือมีความใกล้เคียงกัน โดยพบว่า ประสิทธิภาพเกี่ยวกับระบบ Internet และโปรแกรมการบันทึกข้อมูลการให้บริการผู้ป่วยภายในโรงพยาบาล ของหน่วยบริการอยู่ในระดับดีมาก ทำให้สามารถ Import ข้อมูลตามรูปแบบของชุดข้อมูลมาตรฐาน 12 แฟ้ม (Dataset) ได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ และพบว่าปัจจัยด้านแนวทางในการขอชดเชยค่าบริการทางการแพทย์ ของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ของหน่วยบริการในเขตภาคเหนือก็มีความคิดเห็นใกล้เคียงกัน โดยพบว่า ควรจะกำหนดระยะเวลาในการส่งข้อมูลหลังจากที่ผู้ป่วยจำหน่ายแล้ว 30 วัน และวิธีการขอแก้ไขข้อมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ สะดวกกว่าระบบเอกสาร นอกจากนี้ยังพบว่าหน่วยบริการทุกแห่งยังทราบถึงผลกระทบจากการส่งข้อมูลไม่ทันเวลา

ดังนั้น หน่วยบริการที่ไม่สามารถส่งข้อมูลผู้ป่วยในได้อย่างมีประสิทธิภาพควรจะพิจารณาปรับปรุงระบบการบริหารจัดการในการส่งข้อมูลให้มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะระบบการไหลเวียนของเวชระเบียน (Flow of medical record) ภายในหน่วยบริการ รวมทั้งผู้บริหารควรจะให้ ความสำคัญกับรายงานผลการส่งข้อมูลของหน่วยบริการ เพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพในการส่งข้อมูล

Independent Study Title Factors Affecting Data Transmission Efficiency for Medical Service Charge Reimbursement Among Health Care Units in Northern Region of Thailand

Author Ms. Benjapan Senphamoon

Degree Master of Public Health

Independent Study Advisory Committee

Asst. Prof. Dr.Ratanapron Awiphan,	Chairperson
Lect. Nisit Wattanatchariya, M.D.	Member

ABSTRACT

This descriptive study was aimed to examine factors affecting data transmission efficiency for medical service charge reimbursement among health care units in northern region of Thailand and to examine the difference among factors affecting data transmission from efficient health care units and less efficient health care units. The target groups were the staffs who used NHSO program to record in patient data record in study area. The study compared factors that affect efficiency of 113 health care units in 8 northern provinces. The data was collected by using questionnaire during June to July 2008. The descriptive statistics were used to describe factors affecting data transmission efficiency for medical service charge reimbursement and inferential statistics were used to compare the difference among factors affecting data transmission from efficient health care units and not efficient health care units.

By comparing from 5 factors affecting efficiency data, the results revealed that human resource factor were similar among northern region. The target of the study mostly were female, age about 20-30 year old, collage graduated, worked as medical librarians of the health care units. The medical service charge reimbursement factor

concerning in patient data management system, those efficient health care units spent shorter time interval to send in patient data from health care units to Central office for health care information than less efficient health care units significantly (P-valued < 0.01). The efficient health care units can guarantee time used in each process of medical record flow more than the less efficient health care units significantly (P-valued < 0.01). The study also revealed that strong executive back up was important. Staffs in the more efficient health care units were well recognized by executive and got overtime payment as an incentive more that less efficient health care units significantly (P-valued < 0.01). The factor about computer system effectiveness and the communication among health care units in northern region were also similar. The internet and inpatient medical record program of health care units were reported as condition very good. Therefore, the data could be imported form each health care unit according to 12 dataset format completely. The results also revealed that factor about reimbursement of NHSO of health care units in northern region were also similar. The requirement was set that the data must be submit within 30 day after discharge. The electronic data transfer was proved to be more convenient than paper system. Moreover, every unit realized the effect of untimely data transfer.

In summary, less efficient health care units should improve data process management , flow of medical record and executive should pay more recognition to the importance of report from statement and medical services charge reimbursement.